

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ARDELI ÉLET

Arad, 1933. X. 11.
XII. évf. 29. sz. — 20 lei

TARTALOM:

Egymillió Ahaszvérus bolyong Európában. — Ilyen közelről a horogkereszt. — »Költünk, hogy keres-hessünk«. Lázár Agoston dr. prelektus és Botioc Elek dr. polgármester irányítása mellett kezdődjek meg az idei szezon legkimagaslóbb társadalmi és mű-vészi eseményének, a jótékonycélu »Kulturpalota-bálc«-nak rendezési előmunkálata. — Nagyvárad: »Szegények vagyunk, de jól élünk«. — Tízezer lelt lizelett egyetlen csókért a sikkasztó alispáni titkár. Újabb adatok a megszökött Valeanu Aurélról. Ara-don állandóan nyert. Máshol adta le a sikkasztott pénzeket. — Legújabb: elektromos álommal he-lyettesíthető a bódító narkózis. — Munkássport. — Az elcsábított lény, akít nem hagynak élni a nők. — Unalmas témáknak nincs nyilvánosságuk. — Humor.

I. Schutz
posztóárúnagy-
kereske-
dés.
ARAD,
Bul. Regina Maria

Őszi ruhákat, kabátokat legszebben fest, tisztít,
valamint gallérokat legolcsóbban fényez

KNAPP

v. Weitzer-u. 11 modernül berendezett vállalata v. Magyar-u. 10

**Női kabátok, kosztümök, estélyi-
és alkalmi ruhák**

N a g y I m r e
női divatszalonjában

legújabb divatlapok szerint izlésesen, a mai viszonyoknak megfelelő árakban készülnek. Arad, Strada Eminescu (Deák F.-ucca) 2.

M U Z S A Y N Á L

színházzal szemben. **Őszi öltönyök és kabátok.**
Trench-coat. Nem gyári áru! Minden darab saját készítmény.
Mielőtt bárhol vásárol, keressen fel, Merkur bevás.-könyvre 6 havi hitel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lej
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lej, hirdetésoldalon 600 lej, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lej.

Orvosi hírek: hasábonként 50 lej. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lej, féloldal 2000 lej.

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda útján is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lej, szövegközi részben 32 lej a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig. ARAD.

Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csa.ádi-pal.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatall megbizot-
tak: Bucureşti, Cluj, Timișoara, Oradea, Brasov, Satu-Mare, Tg-Mures

Egymillió

Ahasvérus bolyong Európában

(Arad) A világháboru befejezése óta új nemzet született. A legszomorubb a nemzetek között. Az emigránsok nemzete. Azoké, akik politikai okokból, akik azért, mert másképpen gondolkoztak országuk jövődjéről, mint a hatalmon levők, számkivetésbe kényszerültek és esztendők, sokszor évtizedek óta eszik a *hontalanság keserű kenyerét.*

A Nansen-bizottság jelentése szerint 934.000-en vannak és ez a jelentés talán még a német emigráció százezres hömpölygése előtt kelt. Majd egymillió ember, *akinek mennie kellett Oroszország nagy síkságairól, az olasz nap alól, a bulgár földekről, Magyarországból, Ausztriából és a horogkeresztes Németországból.* Majd egymillió ember, legnagyobb részt és tulnyomólag névtelenek, akik egy életen keresztül lakolnak azért, mert egy eszme, egy elbukott vagy leigázott eszme hiveinek vallották magukat.

Kézműves, aki nem jut szerszámpadhoz. Diák, aki nem lát iskolát, újságíró, akinek nincs íróasztala, intellektuel, akinek nincs működési területe és főleg és elsősorban ember, akinek nincs hajléka.

Odahaza és akárhol van ez az odahaza és akármerre fekszik az föld, ahova vissza nem térhetnek —, odahaza él a család, vannak a barátok, odahaza, így érzi mindenki, még a fű is másképpen nő...

Először a legyőzetés haragos keserősége támad bennük. Azután a reménykedés fölfrissítő csodája. Lesik a híreket hazuról, várják, mikor fordul jobbra a helyzet. És mulnak az évek és rongyosodik az emigráció, testi, lelki, idegbéli megkopás ez, amely erőt vesz rajta, mert kiszakították éltető talajából, környezetéből, nyelvéből, osztályából, fajából.

A béke Európája csak a cárizmus emigrációját érezte és ismerte és ezek az orosz emigránsok voltak egyuttal az

orosz zsarnokság elleni európai tiltakozás, az európai lelkiismeret fölsikoltásának eleven képviselői. De a háboru óta, a kapitalizmus szörnyű vergődésében, megőrült az egész világ. A demokráciákon kívül mindenki elvesztette a fejét és

a politikai ellenvélemény elhallgattatásának nem is a legvadabb, talán egyik legszelidebb formája az országból, a hazából való kiűzetés.

Egymillió ember, egymillió Ahasvérus bolyong Európában és Ázsiában. A Nansen-bizottság jelentése szerint 150.000 közülük a munkanélküli, 55.000 az öreg és a rokkant, aki már nem tud dolgozni. Ő, az élet nem kényezteti el azokat sem, akiket a munkanélküliség vagy a rokkantság a maguk hazájában ér. Am ved ki az olasz selyemmunkást, az alföldi kubikost, az orosz betűszedőt a maga hazájából, dobj bele egy idegen metropolisba, amelynek nyelvét nem érti, amelynek szokásai idegenek előtte, amelynek életébe illeszkedni nem tud és kétszeresen hal meg, attól az éhségtől, amely a lelkét gyötri.

Az európai esztelenség, az erőszak és a kegyetlenség szelleme az, amelyik ezt az új népvándorlást a világ fejére idézte.

Bukott forradalmak és bukott békék hajótöröttei egyaránt tagjai ennek a milliós hadseregnek, amelynek létezése, amelynek létszáma és amelynek szenvedése harsány vád a diktatúrák ellen.

Ha volna bölcs és hasznos politikai gesztus, ez csak az emigráció likvidálása lehetne,

mert a hazátlanul bolyongók Nansen-utlevele mindig azok ellen bizonyít, akik az országokban jelenleg uralmon vannak.

Fritjof Nansen, aki a hontalanok honosítását, a segélyezést és gondoskodást életre hívta, a sarkkutató hőse volt. Ott, a sarkvidéken más törvények uralkodnak. Az expedíciók tagjai életrehalálra, szósz szerint az utolsó lélekzetig segítik egymást.

Az emberiség ma végveszélyben van. És Nansen, a sarkkutató ismét segítőnek bizonyult. De hol marad immár majd 20 esztendeje az a nansen szellem, az ember szolidaritásnak az a szelleme, amely ezt a nemes figurát áthatotta?

Nansen megcsufolása a Nansen-utlevél, amely egymillió példányban forog a keservesen forgó glóbuszon.

Engelhardt Ferenc

s z ü e s

! Állandó nagy raktár mindenfaj- !
• ta bel- és külföldi szörmékben •

Átalakításokat a legújabb modellek után készít. — Nagy választék, olcsó árak!

Ilyen közéről a

Internáláson, „szökés közben való agyonlövés“-en és a többi ezerarcu borzalmon túl is kell nézni, amikor a horogkereszt eddigi uralmának vezérlő gondolatait meg akarjuk érteni. Az Erdélyi Életnek néhány cikke ezt akarja megmutatni és adatokkal és tényekkel igazolja, mi a horogkereszt valójában.

Mielőtt Hitlerék uralomra kerültek, egyik vezérük szóról-szóra így szónokolt: „Hitler Németországában nincs és nem lehet takarékoság a munkanélküliek rovására. Hitler-Németországban a legmagasztosabb parancs: minden német munkanélkülinek annyit kell kapnia a maga és családja számára, amennyivel lehetővé válik, hogyha nem is fényűző,

de tisztességes életet éljen“. Ez volt az egyik kijelentés. A másik pedig — a Papen-kormány uralma idején így hangzott: „Papen ur azt a lehetőséget, hogy kormányozzon, elsősorban Hitler Adolfnak köszönheti, aki azzal, hogy 14 milliós fanatikus nacionalista pártot teremtett, adta meg a módját az elnöknek, hogy Papen urat kancellárrá tegye“.

Vagyis: Papen kezdettől fogva Hitler segítőrsa volt. És Papen uralma alatt így alakultak a viszonyok:

A munkanélküli segélyt leszállították 23°/_o-kal.

A válságsegélyt leszállították 10°/_o-kal.

A jótékonyági segélyt leszállították 15°/_o-kal.

A segélyjogot elvonták és fölállították a rászorultsági vizsgálatot.

E változások következtében Papen kancellársága alatt a munkanélküli segélyek a következőkben alakultak:

	Papen előtt kapott egy hétre márkát	Papen óta a munkanélküli
Közlekedési munkás	14.63	2.32
Munkanélküli házaspár egy gyermekkel	25.20	11.08
Öreg ember	14.65	4.35
Család, három gyermekkel	18.55	8.10
Magánalkalmazott	23.20	5.20

Ám ez *Papen idején* történt, aki a junkerek és a nagyiparosok kancellárja volt. De biztosan gyökeresen megváltozott a helyzet, amikor „végre“ Hitler, a tömegek bálványa a nép barátja került uralomra, olyan jogokkal, amilyenekkel egyetlen ókori önkényur sem rendelkezett soha.

Tévedés! Minden maradt a régiben, annak ellenére, hogy a nemzeti szocialisták központi könyomatosa így írt: „A Papen-kormányt eléggé jellemzik azok a szükségrendeletek, amelyeket a nemzeti szocializmus sohasem fogadhat el és amelyek a szegények legszegényebbjét sujtják elviselhetetlenül. Ez nem lehet a nemzeti szocialisták politikája. Erre a vezér csak egy választ adhat: nem!

Nos, a „nem“-ből igen lett. *A tételek ma is a Papenfélék!* Csak a jogosultak számát — szorították le. Hogy hogyan, arról máskor!

„Költsünk, hogy kereshessünk“

Lázár Ágoston dr. prefektus és Botioc Elek dr. polgármester irányítása mellett kezdődjék meg az idei szezon legkimagaslóbb társadalmi és művészeti eseményének, a jótékonycélu „Kulturpalotabál“-nak rendezési előmunkálata

(Arad.) Nappal még sütkeznek az emberek a nap áldott melegében, de éjszaka már megfagy a lehelet és reggelre dér lepi be a földet. Közeleg a tél, az inségesek, a munkanélküliek

kinszenvedése. És még ezideig senki sem mozgott meg, hogy a nyomorgók, az éhezők, a didergők szenvedéseit enyhíteni lehessen. A társadalom még részvétlenül néz a nyomor időszakára elé és majd akkor fog kapkodni, amikor már késő lesz, amikor éhezők és fázók

kesergésétől lesz hangos a város.

Tenni kell valamit. Gyorsan kell cselekedni. Meg kell indítani az inség-akciót, már most, hogy amikorra lehull az első hó, már meglegyen az alap és

élelmezni lehessen az éhezőket, fával ellátni a didergőket, ruhával a rongyosokat, tejjel a vézna iskolásgyermekeket.

Nem igaz az, hogy ennek a városnak társadalma mereven elzárkózik minden inség-akciótól. Csak meg kell találni a megfelelő formát, hogy a segítség ne tűnjék fel kényszer-segítségnek.

A múltban volt erre eklatáns példa. Visszaemlékezünk arra a nagyszabású és a város egész társadalmát egygyéforrasztó estélyre, amelyet — az *Erdélyi Élet* kezdeményezésére — néhai dr. Robu János főpolgármester rendezett a vármegyei árvízkarosultak felsegélyezésére a Kulturpalotában. Az az estély sokáig emlékezetes maradt Aradváros és Aradmegye különböző társadalmi köreiben annál is inkább, mert nemcsak művészi eseményben volt része a közönségnek, nemcsak testvéri szeretetben és egyetértésben volt együtt mindenki, aki Aradon és a megyében számít valamit, hanem azért is, mert

jelentős összeg gyűlt össze

az árvízsujtotta vidék károsultjainak felsegélyezésére.

Az idei inség-akciót hasonló *nagyszabású estéllyel kellene megindítani*. Kizártnak tartjuk, hogy ilyen bál megrendezésével a mai szomorú gazdasági viszonyok dacára is ne le-

hessen összehozni a vármegye társadalmának ama rétegeit, amelyek kevésbé érzik a gazdasági depresszió súlyát.

Egy ilyen magas színvonalon álló jótékonycélu estély megrendezése ismét alkalmat nyújtana arra, hogy a jelszavak által széttagolt társadalom megint egymásra találjon és összeforrjon a jótékonyság gyakorlásában.

* * *

Egy ilyen estély nem pusztán multság, hanem olyan társadalmi találkozó, amelyre felkészül mindenki, aki számot tart arra, hogy a város előkelőségei közé sorozzák. A felkészültség pedig annyit jelent, hogy mindenki vásárol, a legszebb dolgokkal látja el magát, hogy szépnek nézzék a legszebbek között.

Senkise hivatkozzék a gazdasági válságra, az általános elszegényedésre, mert az ilyen nagy disszel lefolyó multság a munkáskezek százait hetekig ellátná tennivalóval. Egy nagyon okos aradi gyárigazgató megdönthetetlen érvekkel bizonyította be, hogy az ipari válság leküzdésére a legalkalmasabb mód az, hogy „költekezzünk“. A

„költsünk, hogy kereshessünk“

elvének helyességét maga az élet igazolja.

A Kulturpalota-bál egyik állomása volna ennek a teoriának a gyakorlati életbe való átültetésének.

Soha ennyire időszerű nem volt és soha ennyire szükségszerűnek nem mutatkozott költekezési lehetőségek megteremtése, mint ma.

Aki ma költekezik, az közhasznú cselekedetet követ el. Igénis, fejtse ki luxust azok, akiknek erre módjuk van, mert

minden kiadott lei csak felfrissíti tespedő városunk vérkeringését.

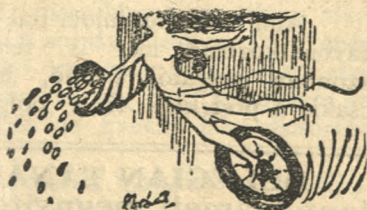
A luxust munkáskezek teremtik elő, tehát munkaalkalmakat terem, kenyeret ad, munkanélküliséget csökkent. Ez a bál ösztönzés volna a költekezésre. Pénzt költenének gazdag emberek, akiknek erre módjuk van. Olyan pénzt, aminek hiányát ők nem ér-

Szerencsés
sorsjegyek
főárusítója

az

Aradi

Általános Takarékpénztár.

zik meg, de amelyből számos iparág lélegzethez jutna, amelyből kenyér jutna sokszáz kenyértelennek. Ezt a bálát tehát az idén meg kell rendezni.

Hivatalos vélemény a Kulturpalota-bál megrendezéséről

Hivatalos körökben is az a vélemény, hogy amennyiben megfelelő erkölcsi garancia áll rendelkezésre a bál sikerét illetőleg, azt *minden körülmények között meg kell rendezni*. Hogy milyen garanciák elegendőek, arra vonatkozólag csupán általános irányelvek lehetnek. Így elsősorban ezen a bálon olyan művészi attrakciókat kell nyújtani, ami már magában véve biztosítja az estély látogatottságát. Ezt Arad országosan elismert művészgárdája biztosítaná. Szükség esetén bucaresti, temesvári, nagyváradi és kolozsvári művészekkel is kiegészíthető a műsor. A bál fővédnöségét *Mihai nagyvajdának* kellene felajánlani, ami biztosítaná a politika teljes kiküszöbölését, a város legelőkelőbbjeinek teljes részvételét.

Egy ismert politikus nyilatkozata

— Senkinek semmi kifogása nem lehet a Kulturpalota-bál megrendezése ellen és valóban mindenki örülhetne, ha az idén sikerülne ezt úgy nyelbeütni, mint annakidején az árvizbálát. Természetesen csak abban az esetben szabad nekifogni, ha a rendezőség úgy művészi, mint társadalmi szempontból a legteljesebb sikert látja. Ami a művészi szempontokat illeti, olyasmit kell hozni, amiért érdemes eljönni a bálba.

Egy ilyen nagyszabású jótékonycélu estélyen nem azon van a hangsúly, hogy a közönség táncoljon, hanem hogy olyasmit lásson, amiben gyönyörködhet.

Ami pedig a társadalmi garanciát illeti, azalatt azt értem, hogy senki se lásson kihívást, hanem olyan művészi eseményt, amely elsősorban egy nemes cél szolgálatában áll, de nem utolsó sorban életerőt jelent halálosan beteg iparunknak és kereskedelmünknek.

Egyesületeinket és klubjainkat is bele kell vonni a rendezésbe

Ami a Kulturpalota-bál technikai megrendezését illeti, arvonatkozólag már is felmerült többféle kombináció. Az azonban magától értődő, hogy a rendezés felügyeleti joga csakis a prefektus és a polgármester kezében maradhat és ők

SELEGIAN TANÁR román és német nyelvi-tanfolyamait megnyitotta a Fiu Felső Kereskedelmi Iskola (földszint balra) III. B. osztály helyiségében este negyed 8 órakor úgy kezdők-mint haladók részére. Tandij: havi 100.— lej. Bővebbet lakásán, str. Episcop Radu (volt Magyar-ucca) 6 sz. alatt, vagy este a tanfolyam helyiségében.

kell hogy irányítsák ezt a nagyszabású társadalmi eseményt. Az elgondolás szerint

a rendezésbe be kell vonni Aradváros számottevő egyesületeit és klubjait, tekintet nélkül arra, hogy román-e, magyar-e vagy zsidó, mert ezeknek a segítségével a báli szezon legnagyobb eseményévé avatható ez a jótékonycélu estély.

Nyilatkozik egy klubelnök

— Amennyiben bennünket felkérnének, hogy a bál megrendezésében részt vegyünk, akkor a magunk részéről minden erőnkől támogatni fogjuk s a siker érdekében mindent megteszünk, ami tőlünk telik, különösen akkor, amikor egy jótékonycélu bálról van szó. De ettől függetlenül is szívesen állunk rendelkezésre, mert mi is tisztában vagyunk azzal, hogy ebben az esetben legelső sorban a nyomorgók, de ezenkívül más közhasznú érdekekről is van szó.

Mit gondolnak a kereskedők és az iparosok ?

— Egy ilyen nagyarányú bál megvalósulása esetén közvetlenül körülbelül tizenöt szakmát érint, míg közvetve legalább kétszer annyi szakmára hat ki. A közvetlenül érintett iparos és kereskedőszakmák a következők :

női szabók, férfi szabók, női kalaposok, férfi kalaposok, fűzőkészítők, műhímzők, selyem és divatáru kereskedők, cipészek, ékszerészek, harisnyások, szálloda és vendéglősök, autófuvarozók, virágkereskedők, illatszer és pipereáru kereskedők.

A kereskedő társadalom egyik vezető tagja :

— Örömmel hallom az Erdélyi Élet nagyszabású tervét, hogy az idén — hasonlóan néhány évvel előtti nagyszzerűen sikerült árvíz-estélyéhez — jótékonycélu estély megrendezését sürgei a hatóságok fejeinél. Természetesen én csak a magunk szempontjából nézem ezt az akciót, mert hiszen egy ilyen alkalom nagyot lendít a kereskedőtársaim sorsán. Minden olyan lépés, mely az üzletek forgalmát emelheti, nemcsak hogy örvendetes, hanem erre a legnagyobb mértékben szükség van. Aradváros kereskedői teljes erejükkel támogatják az Erdélyi Élet dicséretes akcióját.

Az iparosok vezére mondja :

— Vitán felül áll, hogy minden esemény, amely a mai halás dermedtségben mozgást, életet jelent, nemcsak a közvetlenül érintett gazdasági tényezők, hanem közvetve, az egész köz javára érték. A tervezett Kulturpalota-ál kétségtelenül ilyen esemény lenne, mert hiszen nemes rendeltetése mellett az ipar és kereskedelem széles rétegét foglalkoztatná. Az bizonyos, hogy a mai nyomott légkör nem látszik első pillanatra a legszerencsésebbnek dárídók, mulatságok, bálók rendezésére. De ha nem

felületesen nézzük a kérdést és megtekintjük az érem másik oldalát is, az kell mondanunk, hogy

minden fényezés ma tétlen munkáskezek foglalkoztatását, minden ingyenc ételekből összeállított bankett egy csomó éhes száj számára kenyeret, minden fényezésel kiállított báli ruha ruhátlan gyermekek számára télkabátot, minden pompázatos esemény néhány didergő család számára meleg szobát jelent.

Ha még hozzászámítjuk azt is, hogy a tervezet Kulturpalota-bál hozadéka közvetlenül is a nyomor enyhítését szolgálja, *fari-zeuskodás volna*, ha bárki is tiltakoznék a terv megvalósítása ellen. Az bizonyos, hogy a terv népszerűsítésében igen nagy szerep vár a napisajtóra is, mert csupán a sajtó győzheti meg a közönséget arról, hogy a tervezett bál célja nem a mulatás, hanem a mulatás eszköze a nyomor enyhítésének és költekezésre bírása azoknak, akiknek módjukban van, sőt a mai borzalmas visszonyok között egyenesen kötelességük a költekezés.

Egy női szabó:

— A Kulturpalota-bál megtartása nagyon üdvös lenne, éppen a jelenlegi körülmények között. A mai gazdasági viszonyok nyomasztó terhe az ipart, a kereskedelmet, a művészetet, kultúrát oly meddő álláspontra juttatta, hogy kívánatos lenne egy ilyen grandiózusan mozgalmas esemény, mely a vele járó körülményekkel mintegy hatalmas lendületet adna s sok mindent új mederbe terelne.

— A női szabók dicséretesnek tartják az Erdélyi Élet akcióját, visszaemlékezve az általa rendezett árviz-bálra, mely Nichi dr. kulturpalotai igazgató irányítása mellett a legtökéletesebben sikerült s felejthetetlen emléke maradt azoknak, akik résztvettek az estélyen. A ragyogó toalettek, cipők, fehérenemük, ékszerek, szőrmék, virágok, melyek azon felvonultak, rengeteg embernek adtak kenyeret és sok munkanélkülinek törölték le a nélkülözés könnyeit. Megvagyok győződve arról, hogy ez a Kulturpalota-bál

sorsjegyeit

az Aradmegyei Takarékpénztárnál

vásárolja,

mert legutóbb is az ott vásárolt sorsjegyek 70%-a nyert!

nemcsak a város közönségét fogja érdekelni, hanem megfelelő propagandával a környék előkelő köreit is utazásra fogja birni.

Egy női fodrász:

— Szerencsés ötlet a Kulturpalota-bál megrendezése. Tulhaladott álláspont ugyanis arra hivatkozni, hogy a mai időkben nem szabad luxust kifejteni. Hogy csak a mi szakmánkra utaljak, ez a luxus a bálát megelőző egy hét alatt több tucat jelenleg munkanélkül levő fodrászegédnek nyújtana munkalkalmat. Ami, ha ideiglenes is, mégis csak komoly segítség az olyan segédnek, aki esetleg hónapok óta munka nélkül van.

Mi a véleménye egy szervezett szakmúsnak a Kulturpalota-bálról?

Kérdést intéztünk a munkásság egyik vezetőjéhez, akitől a következő választ kaptuk:

— A munkásság részéről csak örömmel fogadhatunk minden olyan alkalmat, ami enyhíti a rettenetes munkanélküliséget. még abban az esetben is, ha csak ideig-óráig tartó munkáról van szó.

A munkásság tudatában van annak, hogy a Kulturpalota-bálát nem a pompa fitogtatására rendezi az Erdélyi Élet, hanem annak szociális előnyeiért

s csak örülni fog annak, hogyha néhány munkástársuk kereset-
hez jut. Sőt azt is kívánatosnak tartanám, hogy az ilyen alkalmi munkalehetőségek minél gyakoribbak volnának a tél folyamán, hogy ezáltal is enyhülne az általános nyomor.

* * *

Ime, megvan a mód és a lehetőség, hogy valósággá váljon a Kulturpalota-bál álma. E sorokkal megpendítettük az eszmét. Most már

a megye és a város vezetőségén a sor, hogy megindítsa az akciót.

Bizonyosak vagyunk benne, hogy mihelyt Lázár Ágoston dr. prefektus és Botiuc Elek polgármester hivatalosan is megindítják a mozgalmat, — a város minden számottevő polgára sietni fog kivenni részét a rendezés munkájából. Segítségben nem lesz hiány. Román és magyar, német és zsidó, készségesen fog a kezdeményezőkre rendelkezésére állni. De van a bálnak még egy eddig el nem mondott feltétele: félre minden bürokratizmussal. Ez a bál ne legyen akta se a megyei prefekturán, se a primárián, ne járja heteken és hónapokon keresztül a hivatalokat, hanem társadalmi és művészeti esemény, amelynek szervezési munkálatait haladéktalanul meg kell kezdeni.

Geller Ödön

**Hirdessen az
„ERDÉLYI ÉLET“-ben!**

Nagyvárad:

„Szegények vagyunk, de jól élünk.“

Nagyvárad, Ady-Bródy, a „hónaposok“ Váradja, már a boldog békeidőkben híres volt úgy társadalmi életéről, mint azokról a híres Bémer-téri éjszakákról, amik fővárosi életet

varázsoltak a kis vidéki városkába.

Nem hiába nevezte Ady Váradot „Pece-parti Páris“-nak, megérdemelt jelző volt az, mert Várad igazán olyan volt, mint Páris, tudott élni, szerette az életet és kihasználta annak minden percét és a jeligeje az volt: „hogy csak egyszer élünk“... Az idő haladt, évtizedek teltek el, az igazi bohémok eltűntek és a mai fiatalság talán már el sem hiszi, hogy ott, abban a helyiségben, ahol ma egy bodega van, valaha egy fekete hajú, lángoló szemű költő itta át az éjeleket, egy szál cigány, a vak Gyula muzsikája mellett és hogy onnan vitte reggelenként haza a „hullaszállító“ szemetes kocsi, a legnagyobb, a legfélreértelmebb magyar költőt.

Várad maga, mint város, megváltozhatott, de maguk a váradiak nem változtak meg. Jó kedélyük, életkedvük megmaradt és ha az általános gazdasági válság, ez az átkos pandemia itt is felütötte a fejét, mindent el követnek, hogy a mai fekete életbe egy kis hangulat is vegyüljön.

Patinás hírü kávéházai a *Palace*, az *Astoria*, a *Royal*, országszerte elismert hírü Ujságíró Klubja, amelyhez hasonló nem igen akad az országban, az Unio-club a felső 400 klubja, az N. S. E., NAC és a Crisana sportegyletek otthonjai mind egy-egy megnyilvánulásai a legyőzhetetlen élniakarásnak.

A váradiak „csak azért sem“ hagyják magukat legyűrni és sőt mindig inkább előtörnek és mindenf elkövetnek, hogy igényeiket kielégtessék.

Külön meg kell emlékezni a valósággal dühöngő bridge és rummy lázról.

Ebéd után már megtelnek a kávéházak, clubok a fanatikus römizőkkel és még nem hült ki a helyük. amikor már ott vannak az éppen olyan fanatikus bridgezők és most már megy rövid megszakítással hajnalig.

Érdekes megfigyelés volt részemre, hogy milyen valószínűségi ranglétra fejlődött ki a játékosok között. A römiző éppen úgy, mint az alszó, dacára annak, semmit sem tart olyan jó játéknak, mint a sajátját, de azért elismeri a többit is

jó játéknak, míg a bridgelő, mikor mások játékaról kerül szó, egyetlen egy fölényes kézlegyintéssel elintézi azt a szerencsétlent, aki nem hódolt be azonnal „Bridge“ őfenségének és az ő egyetlen prófétájának Mr. Gumtértni-nak. Azonban meg kell az igazság kedvéért jegyezni, hogy Váradnak bridge játékosai legutóbb a Tátrai nemzetközi bridge versenyen is jelentékenyül szerepeltek kitünő játékosaikkal, főleg Pásztor és Fleischer urakkal.

Három mozi, a Heymann, a Film palace és a Városi állandóan játszanak és Parlagi igazgató is most kezdi meg szezonját a Városi színházban. Végig az egész vonalon lelkes kulturmozgalom folyik, főleg a Magyar-Párt vezetése alatt, a komoly művészi estékkel bíró műkedvelő előadások egymást érik, a napi program előadásokban, felolvasásokban bő, — rövidesen megkezdí a Szabad Egyetem is felolvasásait és az őszi szezon teljes elánnal indult és folyik.

Végtelenül jóleső érzés, hogy van még egy város Erdélyben, ahol a kedély, remény nem pusztult ki, ahol az emberek még hisznek egy jobb idő eljövételében és mikor éjjel hazafelé tartunk az emberektől nyüzsgő Bémer téren át és egyszerre három kévéház sárga függönyös ablaka mögöl hangzik a „tenyereimen hordom“, — szeretném odakiáltani mindenkinek: „tessék utánacsínálni“!

Soós István.

PÉNZ ÁLL A HÁZHOZ!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Ön is könnyen lehet boldog tulajdonosa mindannak, amit megtagad Öntöl a nehéz gazdasági helyzet és a csökkent jövedelem
Miért nem nyújtja kezét a szerencse felé? Kísérlelje meg! Rendeljen egy sorsjegyet még ma a mi legendás szerencsésü sorsjegyeink közül!

Tizezer leit

fizetett egyetlen csókert a sikkasztó alispáni titkár. — Ujabb adatok a megszökött Valeanu Aurélról. — Aradon állandóan nyert. Máshol adta le a sikkasztott pénzeket.

(Arad). Az egyik aradi kabaré diszkrét világitásu szeparéjában folyt a pezsgő. Elegáns fiatalember mulatott egy fiatal kabaréhölgygel, akiről azt tartotta a fáma, hogy még nem izlelte meg a szerelem gyönyöreit. Az elegáns fiatalember Valeanu Aurél alispáni titkár. A pincér ki tudja hányadik üveg pezsgőt bontotta föl, amikor Valeanunak az az ötlete támadt, hogy megcsókolja a fiatal művésznőt. Ez azonban nem ment olyan könnyen. Sőt. A fiatal leány védekezett. Féltette legdrágább kincsét. Valeanu az ital hatása alatt mind merészebb lett és miután meggyőződött róla, hogy szépszerével nem éri el célját, elővette pénztárcáját, *leszámolt a kis nő elé tíz darab ezrest* és csókot kért. A pénz hatott. A kis táncosnő kezes lett, mint a bárány, retiküljébe tette a tíz darab ezrest és megizlelte a szerelem gyönyörét.

Ilyen gavallér ember volt ez a Valeanu, aki nemrég körülbelül félmillió lei elsikkasztása után angolosan eltávozott Aradról. A napilapok részletesen beszámoltak a sikkasztó alispáni titkár viselt dolgairól és megírták, hogy aradi zugkártyabarlangokban vesztette el a rengeteg pénzt, amit hiszékeny emberek bízta rá. Utánajártunk a dolognak és igen érdekes részleteket tudunk meg Valeanu életéről. Azok, akiknek körében ez a jómegjelenésű fiatalember megfordult és éjszakánként kártyázott, arról informáltak bennünket, hogy Valeanu Aurél Aradon *sohasem vesztett*. Sőt ellenkezőleg, állandóan szerencsével játszott. *Egy alkalommal hatszáz lejjel 35.000 leit nyert*. Egy másik alkalommal pedig kerek ötvenézer lei nyereséggel kelt föl a kártaasztaltól. Különben is igen okosan és ruttinirozottan játszott mindig. Sohasem jött a játékhoz kétezer leinél nagyobb összeggel. Ha ezt az alaptókéét elvesztette, akkor abbahagyta a játékot. Ha pedig nyert, a nyereséggel hazament, a pénz nagyrésztét otthon hagyta és megint kétezerrel jött vissza. Ez így ment állandóan. Aradon tehát tetemes plusszal operált és ebből telt volna a költséges passziókra is és nem kellett volna sikkasztania.

Valeanut azonban elszédítette a szerencse. Nem elégedett meg azzal, amit Fortuna istenasszony Aradon az ölébe hullatott. Milliókat akart szerezni és ez lett a veszte. Két ízben járt Sinaiában és mindkét alkalommal leégve jött visz-

sza. Először nyolcvanezer leit hagyott ott a rulettasztalon, másodsor pedig harmincezeret. Ez a tetemes veszteség lóditotta a lejtőre, amelyen azután nem volt többé megállás. Hozzányult az idegen pénzhez és ezzel utazott le kétszer Herkulesfürdőbe, hogy hátha ott sikerül nagyobb összeget szakítania. Hagyományos szerencséje azonban cserbehagyta és megint pénz nélkül jött haza.

A látszatot azonban meg kellett őriznie. Ugyanolyan életmódot kellett folytatnia, mint akkor, amikor még in flóribusz volt, de Aradon már nem akadt pénzes pártner és így egyre többet sikkasztott, hogy pezsgős vacsorákat rendezhessen és hogy *Nemes Manci* igényeit kielégíthesse.

Barátai már régebben észrevették rajta, hogy valami nincs rendjén nála. Sejtették, hogy a hivatalos pénzek körül valami zavar lehet, de távolról se gondolták, hogy oly gyorsan be fog következni az, ami elkerülhetetlennek látszott.

Eltűnése előtti este néhány barátjához azzal a kéréssel fordult, hogy szerezzenek azonnal tizezer leit, amiért hajlandó odaadni a lakása teljes berendezését: butorokat, szőnyeget, festményeket, amik megértek ötvenezer leit. Arra hivatkozott, hogy néhány hivatalos nyugtája eltűnt, nem tudja őket pótolni és így akarja meguszni az esetleges rovancsolást. Éjszaka természetesen nem lehetett tizczere leit felhajtani és így a lakásberendezés eladása meg is feneklett. Valeanu azonban nem esett kétségbe. Még délután két hivatalnoktársra zsi-rójára négyezer leit vett föl a vármegyei tisztviselők pumpkasszájából. Este pedig a káveházban több ismerőstől kisebb nagyobb összegeket vett föl kölcsön, egyik kollegájától még egy szmokingot is kölcsönkért. Reggel azután eltűnt.

Hogy merre vette utját a magáról megfélelkezett vármegyei tisztviselő, azt senki sem tudja. Csak sejtani lehet, hogy hová szökött. Valeanu, aki valósággal maniákusa lett játékszenvedélyének, már régebben behatóan érdeklődött a rulett-rendszerek iránt. Valósággal maniákusan tanulmányozta a szisztémákat és így valószínű, hogy hamarosan fel fog bukanni valamelyik világvárosi kaszinóban, hogy sebtiben összeszedett kis pénzével visszaszerezze azt, amit Sinaiában és Herkulesfürdőn elvesztett. Hogy sikerülni fog-e maga felé fordítani a szerencsét, az más kérdés. Annyit mindenesetre elért ez a jömegjelenésű tisztviselő, hogy a karriérje derékben kettétört és hogy az aradi éjszakai életből úgy ő, mint menyasszonyaként szereplő barátnője eltűntek.

Gépműhely, vas és fémöntőde, preciziós szerszámok készítése

LADISLAU ASSAEL LÁSZLÓ

Arad, Călea Radnei 35. Gyártom a mezőgazdaság összes gépeit. Kenderfeldolgozó gépek. MŰLAKATOSSÁG! Matomberendezések saját modelleim után készülnek.

— Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár Rt. aradi fiókja értesíti t. ügyfeleit, hogy üzlethelyiségeit a Bul. Regina Maria 14 szám alatti (Központi szálloda épülete), saját székházába helyezte át.

Legujabb:

elektromos álommal helyettesíthető a bódító narkózis.

(Beküldött kézirat) Mindenki tudja, hogy nagy testi-lelki szenvedések idején mit jelent elaludni. Becéző szóval hívjuk: jótékony álom, *gyógyító álom*. Néha az egyetlen orvosság. Mindenből kimenekülni, semmiről sem tudni, aludni, csak aludni.

Természetes, hogy már a primitív ember is igyekezett ezt a kívánt boldog állapotot mesterségesen előidézni. Meg is találjuk mindenütt a kábulatot, álmot hozó titokzatos italaikat, amelyek az alkohol hatását messze fölülmulva órákig tartó teljes eszméletlenséget, máskor színes álmokképekkel telített bódulatot, de sokszor súlyos mérgezéseket is okoznak.

Az orvostudomány is régen kereste már azt a szert, amelyel nagy szenvedések idején veszély nélkül előidézhetjük az álomhoz hasonló állapotot. Kereste, de nem találta. Már tudtak operálni, sőt súlyos műtéteket végeztek, de a kezdetleges kórházakat fölverte a szenvedők rettenetes jajgatása, a sebesültek, operáltak fékezhetetlen üvöltő fájdalomnyilvánítása.

Éter és kloroform

Mintegy száz évvel ezelőtt a tudomány egész területén forradalmat jelentő fölfedezések születtek. Erre az időre esik két olyan szernek a megtalálása is, amellyel

belélegeztetve, órákig tartó egyenletes bódulatot, álmot tudunk előidézni.

Az éter kábító hatását nem is szakember, hanem egy Jackson nevű mechanikus fedezte föl 1846-ban és egy bostoni fogorvos, Morton használta először. A kloroformmal pedig elsőnek egy Simpson nevű orvos altatott el egy beteget 1847-ben Edinburgban.

Csakhogy ezek a szerek nem egészen veszélytelenek ám. Levegővel keverten (kloroformból száz rész levegőre egy

!! **Kereskedők, iparosok, !!**
!! **vállalatok figyelmébe !!**

Az Erdélyi és Bánáti Sportnaptár

Románia első nagyszabású sportnaptára rövidesen elhagyja a sajtót. A sportélet minden ágával foglalkozik az érdekes, aktuális klisékkel tarkított almanachszerű naptár, amely a legjobb hirdetési organum.

rész essék, az éterből 3.6 rész) egyenletesen belélegeztetve, az álmhoz minden hasonló, de annál mélyebb *boldog öntudatlanságot* okoznak s a legfájdalmasabb hosszú operációkat is kivihetővé teszik. De néha mégis csak bajt csinálhatnak, valamivel is tudagolva *mérgezés, bénulás, sokszor a halál előidézői lehetnek.*

Helyi érzéstelenítő

Természetes tehát, hogy tovább kerestek, kutattak. Fölfedezték a helyi érzéstelenítést, ami abban áll, hogy

a műtéti terület idegeit injekciókkal bevihető gyógyszerekkel egy időre elzsibbasztják,

érezstelenné teszik. Nagy haladást jelent ez is, de még mindig nem az igazi megoldás. Ott is, itt is idegen vegyi anyagokat kell az agysejtekhez és az idegsejtekhez juttatni, a szervezetet idegen anyagokkal kell elárasztani, amelyek amellet a szivre tudőre ártalmasak, rombolóerejük lehetnek.

Vagy ötven éve annak is, hogy egy nemes bécsi fizikus, dr. E. Mach azt tapasztalta:

ha a kis aranyhalak szobai medencéjébe elektromosáramot vezet, a halak féloldalra dűlve, mozdulatlanokká válnak.

Ha kikapcsolta az áramot, egyszerre, egy pillanat alatt újból fűrgék, elevenek lettek. Nagyobb állatokkal is megpróbálkozott és az eredmény ugyanaz volt. Fölfedezte tehát, hogy *az elektromos áramnak is lehet bódító hatása, fölfedezte az elektromos narkózist.*

Elektromos narkózis

Kézenfekvő: ha elektromos árammal embert — károkázás nélkül — érzéketlenné tehetünk, annak óriási jelentősége volna. A bódításos narkózis — amint mondtuk — nagy szakértelemmel, körültekintéssel keresztűlvive, kevés veszélyt jelentő, de mégis csak mérgezés, mégis csak okozhat bajt. Ezzel szemben az elektromos áram hatása egyszerűbb, a kikapcsolás pillanatában már megsem lévő és a jelek szerint a szervezetre semmi káros hatással sincsen.

Emberen elsőnek egy francia orvos próbáltatta ki — önmagán. Utána elmondta, hogy

eszméletét egy pillanatra sem vesztette el, de semmit sem érzett, mozdulni, beszélni nem tudott.

Ezekután már az egész orvosvilág fölfigyelt erre a problémára. De sok óvatosságra, állatkísérletre volt még szükség. Egyelőre kiterjedten csak a modern halászatban alkalmazták. A körülvevett területet egyenárammal borítják el, a narkotizált

Aranyat, ezűstöt, briliáns ékszert átalakít, becserél, vesz

Hartmann Kálmán

ékszerész A R A D, Bul. Reg. Maria — (Minorita-palota).

halak a felszínre emelkednek és könnyen összefoghatók. De az áramkörből kiemelve, azonnal újból frissek és elevenek, semmi kárt sem tesz bennük az elektromos áram.

A kevesebb szenvedés felé

És most kapjuk a bécsi hírt, hogy az ottani tudományos akadémia díjjal tüntette ki dr. F. Scheminzkyt, aki kutatásaival teljesen tisztázta és emberre is alkalmazta az elektró-narkózist Scheminzky professzor rengeteg kísérletet végzett, amíg megállapította, hogy az *elektromos altatás teljes és tökéletes narkózis.* hosszú ideig fenntartó, egyszerűs szerinte teljesen veszélytelen. A váltóáram nem alkalmas az ilyen narkotizálásra, minden esetben egyenáramot használt. Az adag, az erősség súly, kor, tartam szerint pontosan kiszámítható, géppel, árammérővel adagolható és ellenőrizhető, tehát már ennél fogva is biztosabb, mint az éter, kloroform, levegő nagy gyakorlatot kívánó elkevert adagolása.

Ha valóban így áll a dolog, akkor hamarosan az egész világon bevezetik ezt az altató eljárást és az emberiség megint tett egy lépést a kevesebb szenvedés felé.

Doktor.

Aki még a kilakoltatási költségeket sem akarja megtéríteni a nyomorgó házigazdájának

BCU Cluj / Centru házigazdájának Cluj

(*Temesvár.*) Jelentéktelen szürke ház, amilyen számtalan akad a Józsefvárosban, de másutt is. Az udvar közepén jól, rosszul összetólva, néhány szegényes butor. Láda, öreg, rozoga asztal, kredenc szétszedve, három szekrény. Kilakoltatás. Ez sem ujság és főleg nem ritkaság, de ezek a butorok olyan árván, megviselten szomorkodnak itt, hogy az embernek elszorul a torka. Az egyik szekrénynek az ajtaja dőlt be, a másiknak a hátsó fala repedt el és esett neki gyoltalanul az ajtónak. Kívül, az oldalfalakon a lecsurgó eső, megolvadt hólé rajzolt barázdákat, Nap összeégette, fagy megrepesztette a láda, szekrény, asztal deszkáit. *Több, mint félesztendeje áll a butor az udvaron,* valamikor februárban lakoltatták ki a gazdáit.

— Nem tudom, most hol vannak — mondja az egyik lakó. — Én csak május óta lakom itt, de azért ismerem

Divatos szvettereket, pullowereket, harisnyákat a **legjobban és legolcsóbban**

B Á R S O N Y

kötött-szövött divatáruházban vásárolhat, volt Szabadság-tér 18 sz. „Consum“ vevőknek készpénz árák.

őket, mert sokszor eljönnek. Csomó holmijuk van itt, meg az összes irataik, ha kell valami, idejönnek érte. Talán venni tetszik valami butort? Biztos eladják, ugyse tudják hová tenni. A házmester biztos tudja a címüket.

De a házmester se tudja.

— Amikor kitettük őket, egy volt segédje vette őket magához albérletbe. Mert ez szabómester és valamikor segédje is volt. Aztán ahhoz ment. De később azt is kilakoltatták, most nem tudom, hol vannak. A feleségem tudja, de most nincs itthon.

Alacsony, vöröshaju ember ez a házmester, de a hajából épp hogy egy kis mutatót lehet látni, mert mélyen a fejébe huzza a sapkáját. Fehér piké mellü ing van rajta, a pikémellre büszke lehet, mert buggyosan kívül hordja a nadrágja felett. A kemény ingmell leér egészen a lábáig és amikor gazdája valamely hosszabb mondókához mélyet lélekzik, az ing méltóságteljesen emelkedik.

Különben nemcsak az ingre büszke. Sokkal inkább arra, hogy ő egy személyben házgondnok is. A sógoráé a ház és minden mondatán megérzik, hogy igyekeznek neki meghálálni, hogy ilyen előkelő pozícióba juttatta.

— Az emberek nem akarnak fizetni — mondja. Mit törődnek ők a háziurral, hogy annak is élni kell. Mert sok pénzbe kerül a kilakoltatás. Nem megy az simán. Rengetegbe került, amíg kitettük azokat, akik nem fizetnek.

Ugy mondja, mintha a saját keservesen megkoplalt, összekuporgatott pénzéről lenne szó:

— Itt van ez a szabó is, akinek a butorai az ndvaron állanak. Amikor volt pénzüik, csirkét ettek, de amikor tönkre mentek, laktak nem fizettek.

— Jól ment neki azelőtt?

— Én nem tudom, itt nem laktak hosszú ideig.

— Honnét tudja, hogy annyi csirkét ettek?

— *Hát biztosan ettek.* Tessék elhinni, mert olyan a szegény nép. *De nem is veszünk már több szabót a házba.* Hogyisne, hogy aztán ne fizessen! Még azt az ötven leit sem adta meg, amibe az udvaron a butor átrakása került.

Égészen belevörösödik a főlháborodásba, hogyne, amikor a szegény ágrólszakadt tiz esztendővel ezelőtt esetleg csirkét evett és ma még a kilakoltatási költségeket sem akarja megtéríteni a nyomorgó háziurnak...

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában (v. Zrinyi-u. Bohus-palota) szerzi be cipőszükségletét
Orvosi rendelésre gyógycipők, betétek, ludtalp, bokasülyedés és talpsülyedés ellen nagyon olcsó árban készülnek.

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epehajtó a „Solvo“ pirula, dr. Földes Béla gyógyszer-tára, Arad.**

Munkássport

(Beküldött kézirat). A vihart-rejtő politikai szélesend, a lehetetlenségig leromlott gazdasági helyzet a cselekvő munkásifjúságot új lehetőségek keresésére utalta. A munkássport-egyesületek benépesedtek: fejlődnek, terebélyesed-

nek. És ma, a nevelő felkészülés napjaiban pontosabban állnak hivatásuk nagyszerűségében, mint bármikor. Tízezernyi ifju sorakozik a munkássport zászlaja alá. Összefogja valamennyit a szocializmus elszakadhatatlan lánc. A gyűlölet pergőtüzében kitisztult a munkássport eszménye: *El a rek lámsporttól! El a gyűlölködőversengéstől! A tömegek sportja legyen a tömegeké!* Ne csak adózzanak érte, hanem élvezzék is pótolhatatlan eredményeit. Sokkal mélyebben vertt ma már a sport és sport közötti különbség a tömegeink lelkében gyökeret, mint sem azt bárki onnan kiirtaná — vagy átplántálhatná idegen talajba.

Akik az idők vágató kerekét a horogkereszt jegyében akarják visszafordítani, első éhségükben lerombolták a munkássport látható alapjait. Egyesületeiket feloszlatták, menedékházaitak fajnémesítették — csak egyet nem tudtak: a napfény, a levegő, a szabadság vágyát kiölni az emberből.

A munkássport azonban nem

Hospodár

kelmefestő gyár

üzlethelyiségét Str. Eminescu (Deák F.-u.) 3. megnyitotta.

politikaiténykedés, nem kenyérharc, hanem a primitív élniakarás. A munkában elgyötört izmok feszülő nekilendülése, a ványadt tüdő sikoltó kitágulása cselekvő utmutatás a feltörekvő ifjúság egészséges elindulásában. Fontossága nagyobb, mint valaha volt. Az előtt még a munkás is megengedhette azt a fényűzést, hogy a zöld lapok járszalagján vezessék, de ma, amikor mindenki számottevő tényezője a holnapért vívott közdelemnek: *mindenkinek mindenütt nyitlan és őszintén helyt kell állni cselekedetéért.*

Fel kell végre ismerni, hogy a modern munkásmozgalom arzenáljában nem utolsó fegyver a sportban nevelt fiatalság — és nem lekiacsinylendő az a tömeg, amely a „divatsportok“ közömbösítő hatása alatt közömbössé válik. Ha ezt eddig nem ismertük fel, úgy talán már elkéstünk. De a jobb későn, mint mint soha szemelőttartásavai építsük fel a tegnapi tanulsaigaiból a holnapok igazához vezető hidat és a pillérek közt szorítsunk helyet a munkássport vasbetonnál keményebb erejének.

Enni, inni

jól és olcsón csak a

Picadilli

volt Vécsey-u. 11 sz. alatt lehet.

„BOULEVARD“ bodega és étterem

átköltözött a volt Luther-tér
3, törvényszékkel szemben

Kitűnő konyha, szolid árak, hegyalfjai borok

Minden nap Farkas Jancsi cigány-
primás és zenekara hangversenyz

Hölgyeim és uraim —

heti hireinket közöljük

— Shuk Lajos, az aradi filharmonikusok tehetséges karnagya, a kitünő cello-művész, megkapta a miniszteri engedélyt romániai működéséhez. A fiatal művészember barátai, de általában a zenekedvelő közönség körében nagy örömet keltett a hír annál is inkább, mert ezzel az engedéllyel a felsőbb fórumok ismét bizonyosságát nyújtották pártatlanságuknak, amikor a komoly kultúra szolgálatáról van szó. Arad müértő publikuma ilyenformán már a közel jövőben viszontláthatja Shuk Lajost a filharmonikus hangversenyén, melynek sikerét eleve is biztosítja a külföldön is elismerten márkás dirigens.

— Más. Giurgiu Romul rendőrigazgató hosszas betegség után ismét elfoglalta hivatalát. Ez a derék köztisztviselő éveken keresztül a legteljesebb odaadással, a legtisztességesebb kötelességérzettel látta el hivatalát, érthető volt tehát az a nagy részvét, mely irányában a betegsége alatt a közönség minden rétegében megnyilvánult. A szó szoros értelmében rabszolgája volt mindig fáradtságos hivatásának s egészen bizonyos, hogy az izgalmakkal járó hatalmas munka egyik előidézője volt betegségének. Erős szervezete azonban megmentette minden bajtól és ma már friss erőben újra a rend éber őre, a szívélyes, elfogulatlan, szolgálatkész főtisztviselője.

— Más. A világért sem akarjuk felfedezni az aradi Assael-féle gépgyárat. Csupán megemlékezünk róla abból az alkalomból, hogy befejezte művészi munkálatait az Erdélyi Bank új helyiségében, amivel szakkörök véleménye szerint remekelt. Tul minden lokálpatriotizmuson ismét leszögezhetjük, hogy nem feltétlenül muszáj a szomszédba mennünk, ha komplikáltabb munkákról is van szó, amíg olyan alapos felkészültségű vállalataink vannak, mint az Assael-gyár.

Hölgyeim és uraim, heti hireinket befejeztük.

Speaker

Pénzfelvételre — pecséttel ellátott hivatalos nyugta ellenében, — csak fényképes igazolvánnyal rendelkező kiadóhivatali megbízottaink vannak feljogosítva.

Legszebben tisztit, fest, mos vegyileg

III. **KREBSZ** kélmefestő, Aradon

volt Boros Béni-tér. Fő-üzlet: str. Eminescu, Fehér Kereszt-épület

Mindenről mindenkinek

Egy öreg könyvmoly emlékei a történelem, irodalom, művészet és a humor örökéletű birodalmából. Az „Erdélyi Élet” eredeti rovata

Einstein hitvallásának nyolc pontja

Az emberi Jogok Ligájának berlini csoportja gramofonfelvételt csináltak Einstein életfilozófiájáról, amelyet a német tudós nyolc pontban foglalt össze.

1. Nincs szabad akarat.
 2. A szabad akarat hiánya elnézővé tesz más emberekkel szemben, akármilyen kínos is ez számomra és megóv attól, hogy komolyan vegyem embertársaimat.
 3. Sohase törekedtem kényelemre, vagy fényűzésre, sőt némely szempontból le is becsültem ezt.
 4. Tiszteletben tartom az egyént és kiirthatatlan ellen-szenvvel fogadok minden erőszakot, szövetséget vagy egyesülések kultuszát.
 5. Szenvedélyes pacifista és antimilitarista vagyok és visszautasítok minden nacionalizmust, még akkor is ha a hazafiság márczába öltözik.
 6. Előnyben részesítem a demokratizmust, bár tisztában vagyok a demokratikus formák gyengéivel és hibáival.
 7. Az emberi közösség két legfontosabb sarkpontjának mindig a szociális összhangot és az egyén gazdaság védelmét tartottam.
 8. Vakság verte meg azt, aki soha nem érezte a titokzatosság határát, amelynek gyökere a vallás és a szépség.
- Az Einstein-életbölcsélet lemezet világszerte áruba bocsátják.

Nagy Sándor

(Kr. e. 356—323) makedoniai király, amikor hadseregével Dárius perzsa király ellen indult. Kisázsiaiában Darius követekkel találkozott, akik neki levelet, labdát, egy köteg veszőt és egy csomó aranyat adtak át. A levél így hangzott: „Karius, a királyok királya, az istenek rokona, sőt maga az Isten: megparancsom neked, Sándor, mint szolgálómnak, hogy seregeddel azonnal térj vissza seregedhez, az

Kitűnő gyártmányu férfiszövetek

elismert **olcsó árban** újból kaphatók

GLESSINGER cégnél

volt Forray-uca

én rabszolgáimhoz. Küldök neked egy köteg vesszőt, egy labdát és egy csomó aranyat.

A vessző arra figyelmeztessen, hogy te még csak hitvány gyerkőc vagy, akinek helye az anyja ölében van; a labdát azért küldöm, hogy játszótársaidal labdázhassál, az aranyakat pedig azért kapod, hogy visszatérően magad és hadseregéd éhen ne vesszetek. Ha parancsomnak nem engedelmesszedel. akkor nem mint gyermeket foglak megvesszőztetni, hanem mint lázadót keresztre is feszítettlek."

Harmadnap Nagy Sándor a következő levétellel felelt a perzsák büszke uralkodójának:

„Sándor király Dárius királynak üdvözetét küldi. Furcsa lesz, ha te, Darius, a királyok kirelya, sőt isteni király, rövid idő alatt egy Sándor nevű gyermeknek a rabszolgája leszel; mert én ellened megyek hadsereggemmel, nem mint Isten ellen, hanem mint ember ellen. Nagy könnyelműség volt tőled aranyaidból mutatót küldeni, mert azok annyira megtetszettek nekem, hogy most már még vitézebbül harcolunk ellened, hogy azokból minél többet szerezhessünk. Ha legyőzlek, híres ember leszek, mert magát az isteni Dariust győzöm és igazom le; ha te győzöl le, nem nagy dicsőség lesz rád nézve, mert hiszen csak egy gyermeket fogsz legyőzni. Ami az ajándékaidat illeti, azokat jó előjelnek tekintem, mert a vesszővel barbár népedet fogom megvesszőzni, a labdából pedig azt magyarázom, hogy az egész világot le fogom igazni.”

Néhány hónap mulva — mint a történelemből ismeretes — Dariust a makedón hóst végleg leigázta, anyját, feleségét és leányát foglyul ejtette és óriási zsákmány került hatalmába.

Hol dolgozott Galsworthy a legszivebben?

Égész Anglia mély megilletődéssel fogadta az év elején Galsworthy halála hírére és az ujságok még ma is érdekes cikkeiben foglalkoznak a nagy író életével és halálával. Az egyik érdekes cikkből megtudtuk, hogy Forsythe Saga írója délután negyednégykor halt meg, kivánságára családtagjain kívül két régi cselédje: szakácsné és soffője is jelen volt a végső pillanatában. Megemlítik a nekrológok, hogy Galsworthy grove-lodgei háza dolgozószojájában írt a legszivebben. Ez a szoba a villa előbbi gazdájának hálószobája volt, de Galsworthy átalakította, mert az épület többi részétől kis lépcsőház választotta el és az író munkájában elmerülve ezt az elszigeteltséget szerette. Már megjelent műveinek kéziratait a legnagyobb gonddal őrizte, mindegyiknek külön aszbesztes bőrből kis könyvalaku ládikát csináltatott és minden ládára rányomatta a benne levő mű címét. Minden este mielőtt aludni ment, azt a kéziratot, amelyen a nap

— **Dr. Boros Ernő** száj- és fogorvos, rendelését újból megkezdte, Str. Consistorului [Batthyány-u.] 13.

dolgozott, a hall a hall ajtajához közel levő börtokba tette és a cselédségnek meghagyta, hogy tűz esetén elsősorban a kéziratot vigyék biztos helyre. A Forsythe Saga kötetei Angliában 250.000, Németországban pedig 500.000 példányban jelentek meg és Galsworthy az utolsó 20 év alatt átlagban 10.000 fontot keresett. 1929-ben 30.000 font volt Galsworthy jövedelme.

Hallotta-e...?

Hallotta-e, hogy Schubert 1826-ban egy délelőtt néhány barátjával teázgatva megpillantotta Shakespeare Cimbeline-jét s amint rátekintett, ezt mondotta: „Hallgassatok csak“. Azután fölkiáltott: „Ha volna a kezem ügyében egy papír, tüstént megzenésíthetném“. Barátjai megfordították neki az étlapot és Schubert alig husz perc alatt elkészült csodálatos dalával.

Hallotta-e, hogy Franklinnek, a filadelfiai bölcsölőnek külön állama is volt 1784-től 1788-ig, (Ma keleti Tennessee-nek nevezik). Ezt a területet Északi Carolina engedte át a szövetséges kormánynak. Lakói nem voltak megelégedve a változással s azt kérték a nagygyűléstől, csatolják őket az Egyesült Államokhoz. A nagygyűlés ezt nem engedte meg, erre Északi Carolina visszavonta ajánlatát. John Selver négy esztendeig mint Franklin-állam kormányzója működött. Később Északi Carolina ismét megszerezte a területen való ellenőrzést és Franklin állama megszűnt.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hallotta-e, hogy Mengut, a számai király előtt a lakájai sohase állhattak egyenesen, mindig térdepejniök kellett. Számos lakája a térdén halt meg előtte görnyedt gerinccel. Amikor Mengut fia, Csulalonkorn trónra lépett, elrendelte, hogy alattvalói ezután állhatnak is előtte.

Mélység

Sohse feledd, költő, hogy az a tenger, ahol a mélységek mélységére kell ereszkedned, a szinpad tengerhez hasonlít, mely legfeljebb másfél méter mély. Ebből kell igazgyöngyöt fölhoznod. Sekély vizek, csillogó fölületek gyöngyhaszásza vagy. Igazságod: káprázat. De mégis a te mélységed az igazi mélység, holott fenekét nem éri el semmiféle mérő-ón és mégis a te igazságod lesz igazság, egy varázslat által. Ne vágyakozzul az igazi tengerre. Ott is csak a fölszín a szép. Ha mélyebbre bukol, mint tested magassága, már nem tudsz lélegzeni, már nem lehetsz természetes. Nem érdemes oda leszállnod s eldicsekedned, hogy lenn jártál és fölhoztál — bizonyítékul — egy marék sarat. Ez tulbuzgatom. Nem arra születél, hogy szorgalmi feladatokat oldj meg. Ezer vagy tizezer méter mélyben unalkozol s a tengeralatti világ rejtelve helyett csak sötéget lelsz. Hazudj nekünk tengert és mélységet. Buvárruhát se ölt. Nem vetted-e észre, hogy a buvár a vaskos öltözkében milyen kevésbé emberi s roppant sisukjával, tág üveg-szemével, széles pofájával milyen nagyképű? Minden buvár nagyképű.

Kinek szabad megházasodni

Veszedelmes-e az utódokra a rokonok között kötött házasság

Egy német tudós, Benholt müncheni egyetemi tanár tizenháromezer gyereket vizsgált meg azért, hogy megállapítsa, hogy milyen következményei vannak annak, ha idősebb korban kötnek az emberek házasságot. A tudós professzor megállapítása szerint annak semmiféle káros következménye nem lesz, ha az apa már idősebb ember, de a negyven éven felüli asszonyok gyerekei között már nagyon gyakran fordul elő az ugynevezett mongolizmus ami abban áll, hogy a gyermekeknek kifejezetten mongol fejformája van és a tudós szerint ennek oka az, hogy az anya túlságosan idős volt ahhoz, hogy gyermeket szüljön.

A nagyközönséget már régóta foglalkoztatja az a kérdés, hogy beteg embereknek szabad-e megházasodni. A tudomány erre nem tud határozott választ adni. Egy betegség van, amely öröklődik, ez a betegség az, amelyben az utolsó orosz trónörökös, Alexej herceg szenvedett és ez a vérszenyesség mindig az az anyán keresztül öröklődik, de csak a fiu gyermekek öröklik, a lányok pedig annyiban, hogy az ő fiugyermekeik megint vérszenyenyek lesznek. A többi betegségeknel a tudomány eddigi megállapítása szerint csak a hajlandóság örökölheto, ugy hogy a betegség kifejlődésénél szükséges az, hogy a gyermek olyan körülmények között éljen, amelyek a betegséget kiváltják.

A közeli rokonok közötti házasságot általában veszedelmesnek tartják. A svéd biológiai intézet igazgatója, dr. Ludendorf megállapította, hogy 392 olyan gyermek közül, akik közeli rokonok házasságából származtak, 119 gyerek volt teljesen egészséges, 150 gyereknek különböző svervi betegségei voltak, 116 gyermek pedig még ötödik életéve előtt meghalt. Ezek az adatok sem bizonyítanak azonban tökéletesen, mert a biológusok véleménye az, hogy a rokonházasságok csak azokban a családokban veszedelmesek, ahol valamilyen rejtett beteges hajlandóság már meg van, amelyet a házasságkötés előtt lelkiismeretes orvosi vizsgálattal ma már meg lehet állapítani.

Igen elterjedt az a vélemény, hogy régi fejedelmi családok vére megromlott és ezek menthetetlenül degenerálódnak. Éppen azért, mert évszázadokon keresztül egymás között házasodtak. Wolf professzor megvizsgálta a régi fejedelmi családok házassági statisztikáját és arra a megállapításra jutott, hogy a degenerálódás folyamatát vérfelrissítéssel meg lehet akadályozni. Ferencz József példájára hivatkozik. Ferenc Károly főherceg anyyra beteg volt, hogy saját feleségének véleménye szerint sem volt alkalmas az uralkodásra. Ferenc Károly azonban a teljesen egészséges Zsófia hercegnőt vette feleségül és így házasságával három teljesen egészséges gyermek származott. A negyedik fia, Lajos Viktor főherceg már nem volt egészen normális és ennél már megállapítható volt a Habsburgok degeneráltsága.

Az elcsábított

férj, akit nem hagynak élni a nők

(Kolozsvár.) Fekete ruha, világos nyakkendő és brillantín van rajta. Ugynevezett gondozott külsőt visel ez a fiatal ember, aki a bírák előtt csalás, illetve házasságszédelgés miatt áll.

— Kérem, a hölgy mászkált utánam és hogy most már nem kell nekem, bosszút akar állni rajtam.

Könnyedén mondja ezt a vádlott, némi sértődöttséggel és ránt egyet a vállán, mintha ezzel is ki akarná fejezni, hogy igazán nem tehet arról, hogy annyira tetszik a nőknek.

Házasságot ígért neki és kicsalt tőle nyolcezer leit — állapítja meg az elnök.

— Dehogy kaptam én tőle nyolcezer leit, csak a szórakozásainkat fizette meg a hölgy, házasságról nem is volt szó.

— Szóval elcsábította magát.

— Igen, ő akart mindenáron órák hosszat sétált az üzlet előtt, aztán elvitt szórakozni, én meg hagytam.

— Maga elhallgatta, hogy nős és házasságot ígért neki — folytatja az elnök.

— Dehogy kérem, tudta, hogy nős vagyok, mások is mondták neki.

— Aztán miért hagyta el?

— Mert nem kellett már nekem, meguntam, telhetetlen volt.

— Hogyan?

— Van-e valami értelme a szintársulatok ide-oda utaztatásának?

Kohn és Grün, két utazó, összetalálkoznak a vonaton.

— Na, — kérdi Kohn — csinált valamit?

— Igen, feleli Grün — sikerült remek új üzleti összeköttetéseket szereznem.

— Oszposz, mint én, — mondja lehangoltan Kohn — én se kerestem egy bűdös vasat sem.

— Hogy lehet az, hogy akik mostanáig Cuza professzor hívei voltak, lassan elpártolnak az ősz és bős politikustól?

Kohnné keserű szemrehányásokat tesz férjének:

— Moritz, du liebst mich nicht mehr. Früher hast du immer gesagt: ich bin dein Leben.

— Nu, — feleli Kohn, mein Leben bist du, das ist wahr. Aber mir ist schon miess von mein Leben.

— Hogy ugy mondjam, erkölcsileg — feleli a vádlott.
— Mert elfogyott a pénze a nőnek, azért hagyta ott,
nem szégyenli magát.

— Kérem, ő akart engem, akkor éppen beteg volt a feleségem, hát ráhagytam.

Teréz, a károsult és otthagytott menyasszony némettel elegyes szavakkal panaszkodik és elmondja, hogy minden megtakarított pénzét odaadta a fiatalembernek. Amint a pénzt emliti, bosszut sóhajt, amiből kiérzik annak bánata, hogy mennyit kellett dolgoznia azért a nyolcezer leiért, amelyet a vőlegényjelölt elvitt.

— Azt mondta, vesz egy fényképezőgépet, önállósítja magát és akkor elvesz feleségül. És azt is mondta, nyomban hagyjam ott a helyemet, mert nem akarja, hogy az ő menyasszonya szolgáljon és én haza is utaztam. Vártam ott-hon rá, de nem jelentkezett, erre megint Kolozsvárra jöttem és kerestem, akkor tudtam meg, hogy nős és gyermeke van.

— Előbb nem tudta ezt róla? — kérdi az elnök.

— Dehogy tudtam, akkor nem adtam volna oda neki a pénzt — válaszolja a nő.

Aztán elmondja Teréz, hogy elment a rendőrségre, ahol megtudta a lakását és felkereste a feleségét. Bemutatkozott neki, hogy ő a férjének a menyasszonya.

— Igen, ilyeneket szokott csinálni, én nem bánom, csinálja — mondotta a felesége.

— Nem szidta a férjét, nem volt felháborodva? — kérdi az elnök.

— Nem, csak mosolygott.

A vádlottat háromhónapi fogházra ítélte a bíróság. Dühösen féllebbez.

— Mit jelent az, hogy Bukarestben még mindig akadnak Maniu-hivek Vaida körül?

Kohn meglátogatja az ideálját és így szól hozzá:

— Imádlak téged, drága Rezsinkém, és majd megszakad a szívem, ha arra gondolok, hogy nem lehetünk soha egymáséi.

Miért nem?

— Mert én nem veszek el feleségül.

— Minden cikkért írója felel. — Az „Erdélyi Élet” hasábjain helyet talál minden közérdekű esemény. Belső és külső munkatársaink mindenről az igazat és csak az igazat írják. — Nem igazat írni nem szabad.

témáknak nincs nyilvánosságuk

(Arad.) Reggel a piacon egy csupa ránc és csupa rongy öreg asszony állt az autóbusz megállójánál. Amikor felszállt a kocsira, a kalauz mogorván rászólt: „Azzal a holmival nem lehet felszállni!” — Az a holmi egy piszkos zsák volt, káposztalevéllal, zöld-séghulladékkal, hibás krumplival megtömve. Az

öreg néni háta keresztbe-hajolt alatta, pedig nem is volt nehéz. Vitte haza a

drága zsákmányt ebédre vacsorára, ki tudja: hányan vártak otthon a ritka csemegére.

Hadiözvegyekkel találkoztunk a primarián, akiket az uccára akarnak tenni, akik nem tudnak házbért fizetni. Ugy képzelik, hogy csak Botioc polgármester segíthet rajtuk. Mit csináljanak, — kérdik, — eladják ütött-kopott butoraikat és menjenek albérleti lakásba, eladják azt a pár darab butort, amit annakidején még együtt szereztek azzal, aki azóta már édesen és dicsően meghalt a hazáért?

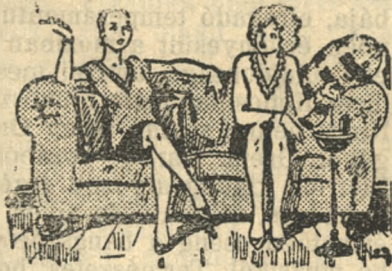
Tandijmentesség ügyében keresett nálam pártfogást egy kislány. Anyja géphimzónő, a gyermek kitűnő tanuló volt és mint egy kis női Münchhausen, a saját két kis copijánál fogva akarja magát kihúzni a nyomorúságból. Ő legalább azt hiszi, hogyha megszerzi a képesítést, akkor nagyobb kilátásokkal indulhat neki az életnek, mintha fizikai munkára menne. Beiratási díjra, taneszközökre jutott neki anyja keserves keresményéből, az ő szünidei munkájából és jótét lelkek adományából. De Gájból gyalog jár be mindennap, mert a nehezen megszerzett pénzt nem pocsékolhatja el ilyen luxuskiadásokra.

És valamennyi budapesti ujságban láttam a szenzációs foto-riportot a két *uri dámáról*, akik a bridzs-szalomba egymás becsületébe ugrottak bele. Ezért párbajra hívta egyik a másikat. Erről szól a tucatnyi fénykép. Mintha csak a mozi-társaság reklámtönöke rendezte volna. A hölgyek előlről, hátulról, oldalt, kevés ruhában, híres orvosokkal és híres sporthirlapíróval. „Társasági szenzáció” a végén egymás nyakábaborulással s valószínű békebankettel. Vajon mibe kerülhetett? Vivőterem, vivőmester, személyzet, orvosok, barát-nők, bandázs, új ruha és új dresz: nem hiszem, hogy tévedek, ha úgy tiz-tizenkétezer leibe taksálom. Kerülne belőle az öregasszonynak kocsira, a hadiözvegyeknek lakbérre, a kislánynak autóbuszbérletre.

De az ilyen unalmas témáknak nincs nyilvánosságuk.

Az ököl jogán

(Arad). Korunkban nem lehet beszélni az emberről, hanem mindig csak egy bizonyos emberről. Ez magyarázza a rekordlázat, a sportörületet, az egyéni teljesítmények dicsőítését az élet minden viszonylatában. Ez indokolja, hogy miért főbenjáró vétség minden kollektív törekvés, A dicsőítés sugárözönében azonban nem a sokak helyett megszegondoló és az egész emberiségen segíteni akaró, igazán nagyok állanak. Aszkéta életű tudósok, zseniális feltalálók, kiváló orvosok, nagyszerű művészek, akik a maguk területén egy-egy nagy lépéssel vitték előbbre a művészet és az élet értékét, észrevétlenül maradnak, a népszerűség elkerüli őket és a nélkülözéssel küzdenek.

Ezzel szemben *nemzeti hősök versenyt-nyert atléták*. Egy ország borul gyászba, ha a válogatott centercsatár porcleválást szenved a térdén és világrészek izgulnak a nehézsúlyu boxolás bajnokért. Max Schmeling, aki évekkel ezelőtt még teherhordásból tengette életét és azzal tünt fel, hogy bivalyerejével nagyobb tárgyakat tudott emelni, mint társai, rakétaszzerűen futotta végig az érvényesítés pályáját, vagyonokat kapott egy-egy mérkőzésért. És most, ugy olvasom, a Felvidéken ezerholdas birtokra alkuszik egy szép kastéllyal, amelyért a tulajdonos 3 és fél millió csehszlovák koronát kér. Mindent elért, amit ember csak elérhet, feleségül vehette a világ legnépszerűbb és legszebb filmszínésznőjét, birtoka, kastélya van, olyan vagyonnal rendelkezik, amelyből élete végéig gondtalanul élhet. A mai világ többre becsüli a boxbajnok öklét, mint a tudomány és művészet hőseinek minden erőfeszítését. Ha Max Schmeling teherhordó maradt volna, ma rongyosan, éhesen és hajléktalanul kórborolhatna.

Korkép ez a kastélyos birtokszerzés, mert hiszen akárhányszor is állotta meg helyét a ringben, akármilyen kemény is az ökle, a gőzkalapács nagyobbak tud ütni és az a világ, amely a sportbajnokoknak odaszórja a vagyont, elorozza a megélhetést a világot fenntartó munkástól és a haladásért ve-rejtékező értékes emberektől.

Ne vásároljon bundát Budapesten

A r a d o n o l c s ó b b

NEULÄNDER szücsmesternél,

Bulev. Regina Maria

Fischer Eliz-palota

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

Csókol Veronika!

Gaál Franciska első filmje, a „Paprika“ fényes sikert aratott mindenütt. A fiatal magyar színésznő ellenállhatatlan bája, elragadó temperamentuma és megkapó humora, kitűnően érvényesült a moziban is. Amellett van egy tulajdonsága, amivel messze felülmulta a híres filmsillagokat: művészi természetes. Nincs benne semmi Anny Ondra affektáltságából, Greta Garbo pozából, sem Marlene Dietrich kihangsúlyozott érzékességéből. Mégis kedves, megható és nőies. Beszéde tisztán, érthetően cseng a hangszóróból és a szívekbe muzsikál. Természetes, hogy mindjárt első filmjével be-
érkezett.

Második szerepében pedig még az elsőt is felülmulta. A „Csókol Veronika“-ban egyébként csodálatos szerencsével egyesül minden, ami egy igazi nagy sikerhez szükséges. Meséje ötletes, tele van étellel, vidámsággal, tempója friss, élénk, amellett igazán filmszerű. A közönség ugyancsak élvezheti a cselekmény minden fordulatát, a mese rengeteg érdekességét. Nóti Károly írta a mulatságos szöveggönyvet, míg a rendezés munkáját Carl Boese végezte. Kipróbált, izléses, rutinos, biztoskezü rendezőnek bizonyult ez alkalommal is. A gyártást Joe Pasternak vezette, aki nemcsak arról nevezetes, hogy a hozzáértésben szinte páratlan, hanem arról is, hogy a legszerencsésebb kezű filmes mostanában Németországban. Gaál Franciska partnere ismét Hörbiger Pál,

— **Lehet-e reményük a mozisoknak arra, hogy letörik a filmeseket?**

A tanév elején hittanórát tart a falusi zsidó tanító. Észreveszi, hogy a második padban az egyik gyerek folyton vihog és szemtelenkedik. Mérgesen rákiált a fiura:

— Te haszontalan, te jalázatos jerek, mit rendetlenkedsz te folyton ott a második padban? Hogy hívnek te gazember?

— Blau Samu, — feleli szepegeve a gyerek.

— Attól a gazdag Blautól vagy te a fiu? A Firma Blau & Comp.-tól?

Igen.

— Hát akkor mondd meg a kedves papának, hogy tiszteltetem.

HIRDESSFN
az „ERDÉLYI ÉLET“-ben!

aki aranyos, melegszívű humorával egy gyámoltalan, de nemesen érző férfit személyesít meg.

A „Csókol Veronika“ egy virágárus bolt kisasszonyának és egy jómódu, fiatal agglegénynek szerelmi regénye. A fiatalember hűséges vásárlója a virágos boltnak és nem is olyan nagy csoda, hogy Veronika (Gaál Franci) belésszeret. Fontos szereplők még egy kikapós, vidéki üzletember, valamint ennek féltékeny felesége. Veronika nem meri szerelmét bevallani a fiatalembernek, akit olyan nagy társadalmi külömbőség választ el tőle, de névtelenül minden nap kis ibolyacsokrot küld neki ezekkel a kísérő szavakkal: Csókol Veronika! A kis ibolyacsokorból és egy kis hazugságból támad a nagy bonyodalom. Az események folyamán ugyanis a vidéki üzletember, hogy feleségét megnyugtassa, azt hazudja, hogy Veronika a fiatalember felesége. Ebből keletkezik a fordulatoknak és összevisszaságnak olyan tömege, amely kacagtatóan és érdekesen mulattatja a közönséget másfél órán át.

A szövegíró, a rendező és a szereplők érdeme, hogy a mese kifejlődéséig nincs egyetlen perc sem, amikor a néző figyelme ellankadhatna, vagy elsötétülne a jókedv, mely az első pillanattól kezdve bevilágítja a nézőtérrel.

A film a magyar filmművészetnek is sikere, mert Gaál Franci, Hörbiger, Nóti és Pasternak is magyarok. A németül beszélő filmnek van egy részlete, amikor Gaál Franci és Hörbiger Pál félig németül, félig magyarul énekelnek egy dalt. Olyan frappáns jelenet ez, hogy a közönség tengerei önkéntelenül tapsra verődnek össze kedvenceik ünneplésére.

Fejfájás ellen ROZSNYAY fejpasztilla

Rozsnyay gyógyszerár, Arad

Orvosi kozmetikai intézet Arad, Str. Románului 10.
Szőrtelenítés, szemölcs el-
távolítás, arcápolás [bőrletben is]. Esti kikészítés. Külön tisztviselői árak.

Utazás közben,

szabad idejében otthon,
klubban vagy kávéházban
szórakoztató és tanulsá-
gos barátja az ország
legrégebbi riportlapja az

Erdélyi Élet

ERDÉLYI HÍRLAP

a romániai magyarság legnívósabb, legnépszerűbb napilapja.

Bevásárlás előtt tekintse meg **Szántó és Komlós** ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított árak. Mérték utáni rendelésekgyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben. **A R A D, Színházépület.**

— A „REGGEL” —

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

- ha** valaki előfizetni akar,
- ha** valakinek címváltozása van,
- ha** nem kapja a lapot,
- ha** a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhiv.-jához. Str. M. Nicoara 1.

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

GOLDSTEIN LAJOS

Divatáruháza Arad, Strada Bratianu (Weitzer-János-ucca 2. Mélyen leszállított árakon nagy választékot nyújtunk kosztüm és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. — A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. oo oo oo

Ő s z i a n g o l és francia divatlapok érkeztek a „REVÜ” SZALONBA

CSONT

elsőrendü uriszabósága, volt Deák F.-u. 15.

AZ ARADI KÖZLÖNY

Erdély legrégebb, legolvasottabb és legelterjedtebb napilapja!

Kiadja az „Erdélyi Élet” Lapkiadó Vállalat.

Tip. Lovrov, Arad